

Sotsiaalministeerium

Teie 19.06.2026 nr 1.2-2/58-1

info@sm.ee

Meie 14.07.2026

Eesti Psühhiaatrite Seltsi arvamus rahvatervishoiu seaduse muutmise seaduse kohta

Täname võimaluse avaldada arvamust varajase abi sekkumise teenuse osas.

Peame oluliseks vaimse tervise astmelise abi arendamist ning ühtse õigusliku raamistiku loomist sekkumistele, mida käesolevalt korraldatakse erinevate projektide ja muude koostöövormide kaudu.

Teenuste potentsiaalseks sihtrühmaks hinnatakse 270 000–340 000 inimest aastas. Tõenäoliselt jääb teenuste tegelik kasutus esimestel rakendusaastatel väiksemaks, kuni teenused saavutavad elanikkonna hulgas tuntuse ja populaarsuse. Oodatud mõju saavutamiseks tuleb siiski arvestada märkimisväärse teenusesaajate arvuga esimestest rakendusaastatest alates.

Teenuste rakendamiseks peavad olema riiklikul tasandil loodud eeldused teenuste osutamiseks, sealhulgas toimiv haldus- ja järelevalvesüsteem. Ette tuleb valmistada piisaval hulgal kvalifitseeritud spetsialiste ning arendada välja toimivad IT-lahendused. Tagada tuleb teenuste kvaliteet ja järjepidevus.

Seletuskirjast ei nähtu prognoos VIPS-spetsialiste arvu osas.

Vajaliku hulga VIPS-spetsialistide tagamise eelduseks on, et leidub piisavalt motiveeritud isikuid, kes vastavad määruse „Varajase abi sekkumise teenuse osutamise kord“ § 4 lõige 2 punktides 1 ja 2 kirjeldatud nõuetele ning on valmis läbima VIPS-i osutamiseks vajaliku(d) täiendkoolituse(d). Väljaõppeks peavad olema tagatud piisavas mahus vajalikud koolitused ning nende rahastamine.

Jääb ebaselgeks, millise regulaarsusega ning kuidas on korraldatud, tagatud ja rahastatud VIPS-spetsialistide superviseerimine kutsega psühholoogi, vaimse tervise õe või psühhiaatri poolt.

Ühtse raviteekonna põhimõttest lähtuvalt peaksid teenuse osutamise seoses dokumenteeritud andmed, sh hindamisvahendite tulemused, olema vajadusel infosüsteemi kaudu kättesaadavad ka tervishoiuteenuse osutajatele.

Kulude tabelis on toodud teenuse osutamiseks kavandatud rahalised vahendid aastate lõikes. Samas ei nähtu, kuidas hinnanguliselt jaotuvad kulud erinevate varajase abi sekkumiste vahel ega millise teenusesaajate arvuga on kulude kavandamisel arvestatud.

Arvestades, et VIPS koosneb 3–10 kohtumisest kestusega 60–90 minutit ning teenuse hind peab katma lisaks spetsialisti tööle ka IT-lahendused, supervisiooni ja üldkulud, jääb ebaselgeks, kui suures mahus on kavandatud rahastuse juures võimalik VIPS-teenuseid tegelikult osutada.

Struktureeritud eneseabisekkumiste rakendamisel tuleb lisaks arendusvajadusele arvestada ka IT-lahenduste haldamise, uuendamise ja kasutajatoe kuludega.

Teenuste edukaks rakendamiseks tuleb panustada ka süsteemsesse teavitustöösse nii elanikkonna kui võimalike suunajate seas.

Kokkuvõttes peame eelnõu vajalikuks ja toetame selle eesmärgi. Eelnõu ootuspäraseks rakendamiseks on oluline tagada piisaval hulgal kvalifitseeritud spetsialistid, toimivad IT-lahendused, mõistlik halduskorraldus ning piisav ja pikaajaliselt jätkusuutlik rahastus.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anu Arold

juhatuse esimees

Eesti Psühhiaatri Selts